

april 2014

In het denken is zwart- wit niet altijd als positief te duiden. In de beeldende kunst is het anders. Kleur en zwart-wit kunnen een even grote zeggingskracht aan een beeld verlenen. Schilder en beeldhouwer Gerhard Richter stelt: "Grijs is de enige kleur die de eigenschap bezit niets voor te stellen." Probeer het maar uit in je werk zo'n grijs gebied. Maar verlaat dit gebied weer om kleur te geven aan de verschillende facetten van onze vereniging Korf, zodat Korf nog kleurrijker wordt.

Interview Cees Notenboom

Ik ben geboren in Rotterdam op 25-09-1944. Al op de lagere school tekende ik graag en de onderwijzer heeft dat gestimuleerd. (Hoe belangrijk) Op de middelbare school koos ik als extra examenvak tekenen. Op "Den Kweekschool met den Bijbel" in Rotterdam werd, door de lessen tekenen en handvaardigheid, mijn interesse in de kunstvakken vergroot, zodat ik na de kweekschool de opleidingen voor de lo-akten tekenen en handvaardigheid ging volgen. Na een viertal jaren in Hendrik Ido Ambacht voor de klas te hebben gestaan, maakte ik de overstap naar het VO in Zoetermeer. We, mijn vrouw en ik, zijn toen in Bodegraven gaan wonen en daar wonen we nog steeds. Na het behalen van het diploma Voortgezette Studie Handvaardigheid, werd ik in 1975 benoemd als leraar handvaardigheid op de Reformatorische Scholengemeenschap Guido de Brès te Rotterdam. Verder volgde ik de opleiding MO-B handvaardigheid in Amersfoort. Door de opleiding 'Techniek' heb ik me o.a. de lastechniek eigen gemaakt. We hebben drie getrouwde kinderen en negen kleinkinderen, waarvan de oudsten graag met opa kleien. Dat doen we in de grote bijkeuken waar ik mijn werkruimte heb, een atelier is een te groot woord.

De keramiekoven en de werkbank met gereedschappen staan in de garage en de glazuurspuitcabine in de tuin. Met deze voorzieningen kan ik aardig uit de voeten.

'Vrucht dragen' Cees Nootenboom

Welke stijl spreekt me aan?

Door de kunstgeschiedenis ben ik geboeid geraakt door het werk van Paul Cézanne. Zijn zoektocht naar de essentie van de vorm spreekt me aan. (Alle vormen hebben de bol, cilinder, kegel en kubus als grondvorm.)

Als ik dat op mijn werk betrekken zou, dan is elk werk een zoektocht en een experiment naar vorm en betekenis dat door abstrahering van de vorm, zonder dat de relatie met het onderwerp verloren gaat, gestalte krijgt. Dat is op zich niet nieuw, want ik denk dat iedere kunstenaar op zijn eigen manier zoekt naar de ideale vorm. Daarbij ligt mijn voorkeur in het werken

'Appels' Paul Cézanne

met de natuurlijke materialen hout en klei. Op het ogenblik probeer ik hout en klei te combineren, waarbij de vormrijkdom van de natuur uitgangspunt en inspiratiebron is. Bij de verschillende opdrachten heb ik ook gewerkt met staal (de zonnewijzer) plexiglas en geglazuurde tegels (decoraties in gebouwen).

Dit wooncentrum met twee ingangshallen staat bij het plaatsje Watering met de bloembollenvelden dichtbij. De voorbeelden van opdrachten zijn geheel wil-

Hal van een wooncentrum: bloembollenvelden

Hal van een wooncentrum: waterringen

lekeurig. Het lijkt mij niet de bedoeling in dit kader om meer opdrachten te bespreken. Naast het werk van Cézanne spreekt mij ook het werk van Carel Visser, Henry Moore, Jean Arp en nog vele andere kunstenaars aan. In hun werk ervaar je ook de zoektocht naar de essentie door abstrahering.

Het op deze manier bezig zijn geeft wel voldoening, hoewel je nooit voor 100% tevreden bent met je resultaat. Het blijft een tasten en een zoeken, waarbij je

Cees Notenboom, *Zweefvlucht*

hoopt dat anderen door je werk geraakt worden en het kunnen meebeleven. De tijd die ik besteed aan mijn werk is heel verschillend. Er gaan ook dagen voorbij dat de inspiratie ontbreekt of dat het werk niet bevalt. Dan timmer ik alles weer in elkaar. Volgende keer beter. Al werkende komt ook de inspiratie vaak om de hoek kijken. Conclusie: gewoon beginnen!

Carel Visser, *Stervend paard*

Omdat de zonnwijzer een opdracht was van een bouwbedrijf heb ik in de verhoudingen de gulden snede toegepast. De hulp van mijn vader was bij het maken van dit object onontbeerlijk. In ieder geval is het bezig zijn met materiaal, vorm en kleur voor mij een blijvende uitdaging.

Wat wil je anderen laten zien?

Wat ik anderen mee wil geven in mijn werk heb ik al enigszins verteld. Verder zou ik willen zeggen dat je als Christen je Schepper niet kan verbeteren, maar je zou graag zien dat mensen, mede door de ogen van de

Cees Notenboom, *Zonnwijzer*

kunstenaar, met verwondering naar de schepping leren kijken. Ik ben de Heere dankbaar dat ik met dit werk bezig mag en kan zijn. De bijbel spreekt over het nieuwe Jeruzalem waar al de heerlijkheid en eer van alle volken ingebracht zal worden. Ook al die prachtige kunstwerken? Naast museum Boymans van Beuningen in Rotterdam vind ik het Kröller Müller museum bijzonder, omdat daar veel ruimtelijk werk is te zien.

De drijvende sculptuur van Martha Pan bijvoorbeeld, in de vijver, blijft me boeien. Ik ben de laatste tijd bezig met vogels en probeer een moment (de essentie) van beweging te treffen: duikvlucht, prooi, trekvogels, zweefvlucht ed.

Korf

Door Jan Langerak ben ik meegenomen naar Korf. Ik ben nog niet zo lang lid. De keren dat ik er nu geweest ben, zijn me goed bevallen. Er heerst een goede sfeer, het is gezellig en de contacten met de andere leden en het zien van hun werk werkt stimulerend. De meeste leden zijn schilders. Hoe ze over mijn werk denken,

Cees Notenboom, Duikvlucht

weet ik niet. Waarschijnlijk vinden ze het erg simpel. Alleen de werkbeprekingen moeten anders georganiseerd worden. Misschien op alfabet, zodat iedereen een keer aan de beurt komt. Dan moet wel afgesproken worden wie er in ieder geval met werk aanwezig moet zijn. Natuurlijk mogen ook de anderen werk meenemen, om te laten zien waar ze mee bezig zijn geweest.

Cees Notenboom, Vogeltrek

Kunst aan de muur

Schilderijen bij ons aan de muur zijn van Teun Vijfhuzen, W. Marlé en van Jan Langerak. Verder houd ik van klassieke muziek, maar tijdens het werk houd ik meer van de stilte. Mijn vrouw en kinderen geven vaak positieve kritiek, als ze er niets aan vinden zeggen ze het ook. Je leert daardoor met de ogen van anderen naar je werk te kijken. De familie, vrienden en kennissen hebben ook verschillende kunstwerken gekocht. Ik denk dat het werk ze aanspreekt, anders zouden ze het niet willen hebben. In het verleden heb ik verschillende keren geëxposeerd. Nu heb ik een site www.cnotenboom.nl waar mijn werk van heden en verleden op te zien is.

Cees Notenboom, Roofvogel met prooi

Jan van den Berge, Grutterszakken met stallantaarn, olieverf op doek

Fijnschilder van de stilte...

...dat is Jan van den Berge!

“Stille dingen die zomaar in een ruimte staan om mooi te zijn. Elk stuk met een eigen verhaal om zich heen.” Je moet zijn werk aan de muur zien, dat is pas echt beleven! Maar als je niet in de gelegenheid bent om dit in het echt mee te maken, koop je het prachtig verzorgde boekje dat Cees Verheij schreef over deze fijnschilder. Het is voorzien van 48 afbeeldingen van schilderijen, tekeningen en ontwerpen van wandtapijten. De meeste in kleur.

Het verhaal vertelt iets over de opleidingen, de voorkeuren, de veelzijdigheid van deze kunstenaar. In de nieuwsbrief van juni zal er D.V. een interview staan met ons Korflid Jan van den Berge. (Voor alle duidelijkheid: dit is het tweede boekje, dat uitgegeven wordt met werk van Jan. Het eerste boekje met werken van Jan en gedichten van Cees Verheij heeft aandacht gekregen in de nieuwsbrief van februari. Zie www.korfinfo.nl

Het boekje is te koop bij Boekhandel Smit
Korte Tiendeweg 19, 2801 JS Gouda
Telefoon: 0182 516 613
ISBN 978-94-6228-417-3

Martha Pan, drijvende sculptuur

Jan van den Berge, Gereedschap, olieverf op doek, 50x70 cm

Henry Moore, moon head

Jean Arp, vogel torso

D.V. 10 mei Korfdag in Stolwijk

Belangstellenden welkom!

Zie t.z.t. de uitnodiging en agenda op
www.korfinfo.nl

Uit het verleden: Westereinden

2004, op bezoek met KORF bij Henk Helmantel

SAMEN OP PAD IN DORDT

door Geertje van den Broek

Zaterdag 15 maart jl. bezochten Tijs, Steinie en ik het Dordrechts Museum, waar momenteel een collectie is te zien van Willem II, de koninkoning. De tentoonstelling had een goede recensie en ik moet zeggen, terecht. Het is ook aangenaam in een dergelijke inspirerende omgeving met elkaar van gedachten te wisselen en ter plekke indrukken te delen. In het kader van de open atelierroute was er de mogelijkheid bij Korflid Mar Slingerland langs te gaan. Verrassende dingen in haar atelier gezien; interessant oud en nieuw werk. Wie haar slechts oppervlakkig kent, gelooft het niet: ze is met een portret bezig. We waren ervan onder de indruk. Dordrecht als stad is eveneens de moeite waard en – je moet het maar weten: het is gratis parkeren aan de Weeskinderendijk.

Een artikel in de krant (VK 11/3) trok mijn aandacht, hier volgt een (verkort) stukje van de hand van Stefan Kuiper, freelance journalist.

“Dit is een wrang verhaal – het soort dat je enkel met spijt kunt aanhoren. Het gaat over Willem II, over-over-over-grootvader van koning Willem Alexander. Hij leefde, zoals bekend, op grote voet en zag zich in 1848 genoodzaakt een miljoen te lenen van zijn zwager, tsaar Nicolaas I van Rusland. Toen hij kort daarop stierf, werd de schuld afgelost door Willems kunstcollectie te laten veilen. Een betreurenswaardige en naar

later bleek ook overbodige actie. ‘s Lands mooiste privecollectie viel uiteen.

Het Dordrechts Museum besteedt nu aandacht aan deze episode. Daar herenigt men in samenwerking met onder meer het Hermitage in Sint Petersburg een deel van Willems collectie in een grote tentoonstelling. Het is een heerlijk project: goede stukken, boeiend verhaal. Geen twijfel: dit wordt een publiekshit. Oke, die Rembrandt uit The Frick Collection (New York) kregen ze niet en die leuke, kleine Van Eyck, de Lucca Madonna uit Frankfurt, ontbreekt eveneens (te teer), maar dat is verwend gezeur. Er is vooral veel wél, hier in Dordrecht, en de onvermijdelijke leemtes maakt men goed met een surplus aan context. (..)

Het begon in Willems jeugd, toen hij in privecollecties in Engeland oude meesters bewonderde. Maar het nam pas echt een hoge vlucht toen hij in navolging van zijn schoonfamilie, de Romanovs, voor eigen bezit begon te verzamelen. Eerst Vlaamse Primitieven, Memling, Van Eyck, Van der Goes, intertijd gedurfd aankopen, later gepatenteerde meesters, Rafael, Del Sarto, Del Piombo, Rubens, Rembrandt. Van de drie 19-eeuwse Willems, en dit wekt enige verbazing, was Willem II de cultuurminnendste en tegelijk de minst utilitaristische. Aan nationale kunst had hij een broertje dood. Geld spenderen aan staatsmusea beschouwde hij als flauwekul. Kunst was geen overheidszaak, meende hij. Willem faciliteerde haar uit strikt particuliere motieven: monarchale prestige om te beginnen, een potje apenrotsklimmen met, zeg, de Duc d’Orleans, kroonprins van Frankrijk, of Ludwig I van Beieren, maar vooral om zich te verpozen met een exotisch en sterk gefictionaliseerd verleden. Uit escapisme, zo u wilt. Na gedane arbeid mocht de koning graag wat mijmeren bij een Spaanse Madonna. Willem II was een romanticus.

Een met smaak, dat moet gezegd. Kwalitatief gezien deed zijn collectie, ondergebracht in een aanbouw van het Haagse Paleis Kneuterdijk, de gotische zaal, niet onder voor die van de Barberini’s, Conways of Stewart Gardners van deze wereld. Geadviseerd door Lambert Jan Nieuwenhuys, kunsthandelaar te Brussel en getraind door jarenlang kunst kijken aan internationale hoven, ontwikkelde Willem II een sterke neus voor kwaliteit. Zijn veertigtal Vlaamse Primitieven waren niet te versmaden. Zijn klassieke meesters consequent hoogwaardig. Miskopen laten zich niet ontdekken. Topstukken des te meer. U wilt namen, u krijgt namen. Hier volgen mijn favorieten. Een tekening door Rubens van een geklede heer, een voorstudie voor diens *De*

liefdestuin; hoe volume ontstaat uit welgeplaatst rood krijt, een wonder van trefzekerheid. Verder Murillo, Francesco Melzi, Memling, Bronzino, Giulio Romano en Rembrandt, met zijn theatraal melancholieke sultan uit het Metropolitan. Evergreens die elk museum graag op zaal zou hebben. Die allemaal in het Rijks of Mauritshuis hadden kunnen hangen. Daar hangen ze niet. Willems collectie ging in 1850 in Den Haag onder de hamer. De uittocht van werken hield door tegenvallende opbrengsten aan tot de laatste schets – tot groot plezier van de toegestroomde hoogwaardigheidsbekleders. Het Louvre bemachtigde de Memling. De Russen kochten de Bronzino. De Amerikanen de Murillo. De Nederlandse overheid kocht niets. Die meende dat erfgoed geen staatszaak was en legde zo de basis voor het huidige kleine aandeel internationale meesters in vaderlandse collecties: een handvol Vlaamse Primitieven, schraalheid troef aangaande de Italianen. Om nog te zwijgen over de Spanjaarden wier aanwezigheid, zo uit het hoofd, beperkt blijft toch die ene Goya in het Rijks. Een gemis, een betreurenswaardig gemis.”

WIE WAS WILLEM II?

Willem Frederik George Lodewijk (1792-1849) was koning der Nederlanden van 1840 tot 1849. Hij was ook groothertog van Luxemburg en hertog van Limburg. Hij diende in het Engelse leger onder Arthur Wellesley, eerste hertog van Wellington, en keerde uit de oorlog terug als de ‘held van Quatre-Bas en Waterloo’. Willem was getrouwd met Anna Paulowna, dochter van tsaar Paul I van Rusland, maar hield er tegelijkertijd verscheidene homoseksuele relaties op na. Gedu-

rende Willems ambtstermijn werd de basis gelegd voor de huidige parlementaire democratie.

Brief van de dag, VK 13 maart 2014:

LEES VOORAL OOK DE CATALOGUS

“(.) voor mij ligt ter voorbereiding van mijn bezoek aan de tentoonstelling de vuistdikke catalogus ‘Willem II, de koning en de kunst’. Daarin gebeurt meer dan alleen het beschrijven van de schilderijen en de tekeningen. De catalogus geeft de lezer, die Kuiper enthousiast heeft gemaakt, in acht rijk geïllustreerde artikelen de boeiende historische en persoonlijke context van de tentoonstelling. Zo beschrijft een Russische historicus de relatie tussen Oranje en Romanov, en een Nederlandse kunsthistorica hoe Willem de Gotische Zaal achter het Paleis Kneuterdijk met zijn schilderijen inrichtte. Iedereen die de tentoonstelling gaat bezoeken, kan lezen over de pracht en praal die Willem en Anna Paulowna aan het Nederlandse hof introduceerden en over de passie van de koning voor alles wat mooi was, dus ook over zijn liefde voor architectuur. Catalogi worden in besprekingen genegeerd. Dat is jammer want ze geven de context van de tentoonstelling en dat verhoogt voor de bezoeker het begrip en dus het genot.”

A. Roelofs, Schiedam

Willem II: Kunstkoning
Dordrechts Museum,
Dordrecht, t/m 15/6
www.dordrechtmuseum.nl

Jan den Ouden, *voorzitter*, Marleen Kleiberg, *secretaris* (bartkleiberg@kliksafe.nl), Geertje van den Broek, *penningmeester*, Bert Bosch, Tijs Huisman

Rekeningnummer: NL38 RABO 0333642899. **Kopij** voor het juninummer naar glammers@filtnet.nl (vóór 25 mei).